

Lausunto Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Työmarkkina- ja edunvalvontajärjestö Suomen Tekstiili & Muoti ry (STJM) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kasvuyrittäjyyden ohjelmasta, jonka toimenpiteillä pyritään kohti hallitusohjelmassa olevaa tavoitetta kaksinkertaistaa kasvuhakuisten keskisuurten yrittäjävetoisten yritysten (Mittelstand) määrä vuoteen 2030 mennessä.

On myönteistä, että pk-yritysten kasvun tukemiseen panostetaan, ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet ovat laajalti oikeasuuntaisia ja kannatettavia. On tärkeää edesauttaa erityisesti yhä useamman pienemmän yrityksen kasvamista keskisuurten yritysten kokoluokkaan.

Olemme osaltamme laatineet tekstiili- ja muotialan yritysten sekä julkishallinnon toimijoiden kanssa yhteistyössä kuluttaja- ja brändilähtöisen tekstiili- ja muotialan kasvusopimuksen, jonka toimeenpano on alkanut syksyllä 2024. Sopimuksen tavoitteena on nostaa kasvua tavoittelevien alan yritysten kasvuvauhti 2,25 kertaiseksi normaaliin toimialan kasvu-uraan verrattuna vahvistamalla yritysten kasvuhaluutta ja kasvukyvykkyyksiä. Olemme sitoutuneet edistämään kasvusopimuksessa tunnistettuja 17 toimenpidettä liiketoimintaympäristöä, osaamista ja rahoitusta koskien. Ne ovat myös hyvin yhteensovitettavissa kasvuyrittäjyyden ohjelman kanssa ja tukevat siinä esitettyjä toimenpiteitä.

Lausumme kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksen tavoitteista ja toimenpiteistä seuraavaa:

3.1 TEM-toimijoiden tavoitteet ja toimenpiteet

Kohta 2. "Kannustetaan yrityksiä - erityisesti keskisuuria - rohkeampaan riskinottoon ja uudistumiseen TKI-toimilla ja hyödyntämään esimerkiksi

T&K-tukia (EU, BF, ELY-keskukset) ja T&K-verokannustimia.” (ja kohta 17 “T&K-tuet tulee kohdentaa nykyistä painokkaammin kasvuyrityksille sekä korkean innovaatiokyvykkyyden tai -potentiaalin yrityksille”)

- TKI-rahoitus suuntautuu Suomessa edelleen vahvasti teknologioiden kehittämiseen. Tämä jättää esimerkiksi kuluttajaliiketoiminnassa menestymisessä keskeiset brändien TKI-lähtöisen kehittämisen ja luovan osaamisen hyödyntämisen TKI-toiminnassa julkisen TKI-rahoituksen ulkopuolelle. Elinkeinoelämän uudistamisessa tarvitaan tieteen ja teknologian rinnalla luovaa osaamista sekä kulttuurista ja yhteiskunnallista osaamista. Yrityksiä tulisi pyrkiä saamaan TKI-toimintaan mukaan monipuolisemmin eri toimialoilta, myös kuluttajaliiketoiminnasta sekä niiltä toimialoilta, jotka hyödyntävät teknistieteellisen osaamisen lisäksi kaupallista, käyttäytymistieteellistä ja luovaa osaamista.
- Suomalainen tekstiili- ja muotiala on työskennellyt pitkään kestävyyskysymysten parissa ja Suomessa on tehty kansainvälisesti korkealaatuisia tutkimus- ja kehitystyötä esimerkiksi kuituinnovaatioiden ja tekstiilien kiertotalouteen liittyen. Alan yrityksistä löytyy lukuisia edelläkävijöitä, jotka omilla ratkaisullaan ja toimintatavoillaan edistävät vihreää siirtymää ja kasvattavat koko suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä. Suomen on pidettävä huolta siitä, että yritysten toimintaympäristö kannustaa niitä kehittämään kiertotalouden liiketoimintamalleja sekä tukee alan kestävyyttä edistävää tutkimusta, innovaatioita ja investointeja.

Kohta 5. ”Huolehditaan innovaatorahoituksen tasosta, jotta kyetään muuttamaan mm. T&K-toimintaa innovaatioiksi ja kansainväliseksi liiketoiminnaksi ja sen kasvuksi”

- Panostukset innovaatioiden kaupallistamiseen ja niiden saattamiseksi myös kansainvälisille markkinoille ovat ensiarvoisen tärkeitä, tätä tulisi tukea vahvemmin.
- Suomi on selvästi verrokkimaitaan (esim. Ruotsi ja Tanska) jäljessä aineettoman pääoman hyödyntämisessä. TKI-panostuksia tulisi jatkossa suunnata enemmän innovaatioiden ja luovan osaamisen kaupalliseen hyödyntämiseen ja kehittämiseen, etenkin luovan suunnittelun, kaupallistamisen ja brändin rakentamisen rajapinnoille kasvattamaan

aineetonta arvonluontia ja luomaan lisää korkean jalostusarvon liiketoimintaa Suomeen.

Kohta 7. ”Kehitetään kasvuyritysten kansainvälistymispalveluita siten, että Team Finland-rahoitus- ja palvelupolku maakunnasta maailmalle on katkeamaton.”

- Suomen kuluttajamarkkina on yksin liian pieni voimakkaasti kasvuhalukaille kuluttajabrändiyrityksille, ja vienti on alan yritysten kasvun edellytys. Muodin ja tekstiilin ohella tämä koskettaa myös muita kuluttajatoimialoja. Haluamme korostaa sen tärkeyttä, että suomalaisten pk- ja kasvuyritysten kansainvälisen liiketoiminnan kehittämistä ja viennin kasvua tuetaan jatkossakin monipuolisilla, pysyvillä ja toimivilla palveluilla.

Muut tavoitteet ja toimenpiteet

Kohta 21. ”Sääntelyä tulee vähentää ja tarpeetonta kasvua estävää sääntelyä tulee poistaa. Pieniä ja keskisuuria kasvuyrityksiä tulee tukea uuden sääntelyn (mm. digi- ja vastuullisuussääntely) käyttöönotossa.”

- Tekstiili- ja muotiala uudistuu vauhdilla. Vastuullisuus, digitalisaatio ja kuluttajien käyttäytymisen muutokset muuttavat ja haastavat toimialaa ennennäkemättömällä tavalla. Suomalaiset yritykset ovat tehneet paljon kaikilla rintamilla, ja halu uudistamiseen on kova. Muutospaineita aiheuttaa alan kohtaama sääntelytulva: Menneen kauden aikana Euroopan komissio antoi 16 täysin uutta aloite-ehdotusta, jotka velvoittavat tekstiili- ja muotialan koko arvoketjua. Yhtäaikaisesta ja nopeasti toteutetusta sääntelystä seuraa suuri hallinnollinen ja taloudellinen taakka yrityksille. Tätä sääntelystä yrityksille aiheutuvaa taakkaa tulee vähentää kasvun vauhdittamiseksi.